

Partnerpensioen

Aegon/VU flitscongres 2019

Irene Zondervan
Eric-Jan Klöne

23-1-2019

B3827

Achtergrond	3
Conclusies en aanbevelingen	4
Resultaten	6
Bijlage	21

Achtergrond en methode

1 februari 2019 organiseert AEGON een Flitscongres in samenwerking met de VU. Als input voor dit congres heeft Motivaction in opdracht van Aegon een onderzoek uitgevoerd onder werkende Nederlanders met een partner naar de kennis en de houding ten aanzien van nabestaanden- en partnerpensioenen.

De doelstelling van dit onderzoek is het bieden van een aantal interessante insights en eye-openers op het gebied van partnerpensioenen om de discussie tussen opiniemakers te faciliteren. Met dit onderzoek geven we antwoord op de volgende vragen:

- Wat is de kennis omtrent partnerpensioenen (wat weet men ervan)
- Wat zijn de voorkeuren omtrent partnerpensioenen (wat zou men willen en waar legt men de verantwoordelijkheid)

Methode en opzet

- Het onderzoek is online uitgevoerd waarbij gebruik is gemaakt van het onderzoekspanel (Stempunt.nu) van Motivaction.
- De respondenten zijn Nederlanders in de leeftijd van 21-67 jaar die pensioen opbouwen via een werkgeversregeling en een partner hebben.
- In totaal zijn er 522 vragenlijsten ingevuld (het doel van n= 500)
- Het veldwerk is uitgevoerd in de periode van 29 november t/m 4 december 2018.
- De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.

Onduidelijkheid over het partnerpensioen

Het begrip partnerpensioen blijkt voor veel Nederlanders met een partner een onbekend of onduidelijk begrip. Voor een deel ligt dat aan het woord partnerpensioen: het roept veel associaties op die wel met pensioen te maken hebben, maar bij ongeveer twee derde geen associaties die met overlijden te maken hebben. Maar nog belangrijker is dat er veel onduidelijkheid bestaat over de regeling zelf. Zo weet een derde niet of hun pensioenregeling een partnerpensioen bevat en heeft een kwart uit onwetendheid niet aan hun werkgever doorgegeven dat ze een partner hebben. Als mensen wel weten dat ze partnerpensioen opbouwen, betekent dat nog niet dat ze weten hoe hoog de uitkering is. Een derde rekent zich te rijk en denkt dat de uitkering 70% of 100% van het laatstverdiende loon is. Ook het mogelijke effect van een verandering in werkgever of een eerder huwelijk blijkt vaak onbekend te zijn.

Kwetsbare groep het slechtst op de hoogte

De onwetendheid over het partnerpensioen zien we in alle geledingen van de maatschappij terug. Maar het slechtst op de hoogte zijn jongeren, laagopgeleiden en mensen die het financieel lastig denken te krijgen als één van beide partners komt te overlijden. Dat is wel problematisch: juist de meest kwetsbare groep is het minst goed op de hoogte. Zij weten niet wat ze kunnen verwachten en hebben zelf het inkomen niet om reserves op te bouwen. Het zijn toch vaker ouderen en hogere inkomens die extra kunnen sparen en af kunnen lossen op hun huis met de zekerheid van een overlijdensrisicoverzekering.

Wellicht is het voor jongeren en mensen met een laag inkomen beter wanneer er een regeling komt waarin het partnerpensioen is verzekerd zonder dat er rekening wordt gehouden met het aantal dienstjaren.

Behoorlijk deel van de Nederlanders zijn financieel niet voorbereid op het overlijden van de partner

Wat is de omvang van de groep die in problemen kan komen? Ongeveer een kwart zegt in ieder geval zelf dat ze in financiële problemen komen als hun partner overlijdt en ongeveer een derde denkt dat hun partner in problemen komt als zijzelf overlijden. Ongeveer een zesde heeft helemaal niets geregeld om het wegvallen van inkomen op te kunnen vangen. Dit betreft dus allemaal eigen inschatting waarbij zoals gezegd een deel de hoogte van het partnerpensioen te hoog inschat.

De verantwoordelijkheid ligt bij meerdere partijen

Men vindt over het algemeen dat de overheid een belangrijke taak heeft om te voorkomen dat gezinnen na een overlijden in armoede vervallen. Maar Nederlanders vinden dat ook het gezin zelf en de pensioenuitvoerder hier een verantwoordelijkheid hebben. Het partnerpensioen is nog niet ouderwets bevonden, men vindt niet ieder maar op zichzelf aangewezen moet zijn. De mate waarin men verantwoordelijkheid bij de overheid of het gezin zelf legt, hangt wel samen met de eigen situatie. Mensen die er zelf warmpjes bijzitten, hoogopgeleid en met voldoende buffer om niet in de problemen te raken, vinden dat het gezin zelf een grotere verantwoordelijkheid heeft. De kwetsbare groep die wel in problemen zou komen, wijst eerder naar de overheid.

Houd het simpel

Gezien de onwetendheid over het partnerpensioen, is het wenselijk om de regeling voor het partnerpensioen eenvoudig te houden. Dat sluit ook aan bij de behoefte van de meeste Nederlanders. Driekwart vindt het een prettig idee dat veel pensioenregelingen automatisch partnerpensioen bevatten, eventueel met de ruimte om de inleg te variëren. Als je het aan laagopgeleiden vraagt mag dit één regeling zijn die voor alle werkgevers hetzelfde is, hoogopgeleiden vinden het niet erg als de regelingen verschillen, zolang het maar duidelijk is.

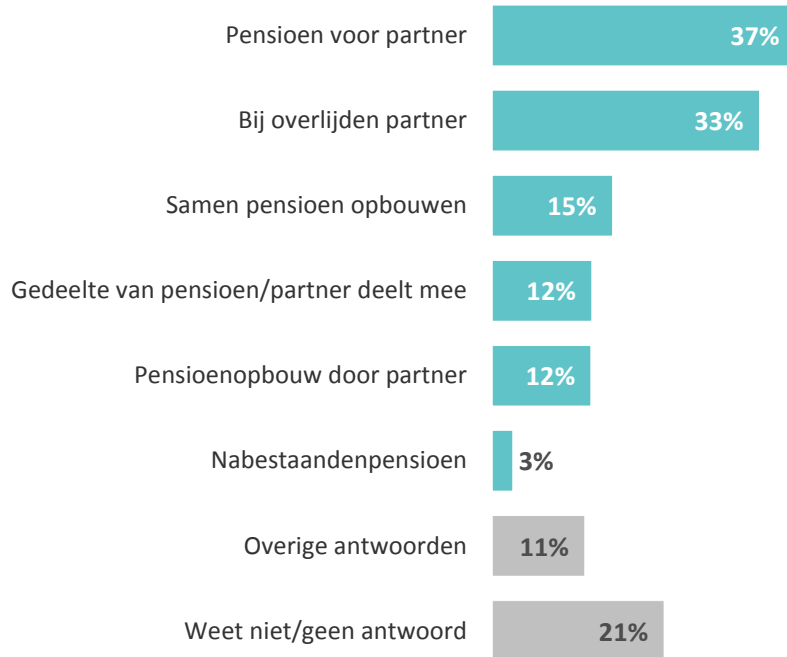
Resultaten

Het begrip partnerpensioen behoeft uitleg

Waar denk je aan bij partnerpensioen?

(n=522; gecodeerde antwoorden)

Het begrip partnerpensioen spreekt niet voor zich, zo blijkt uit de antwoorden op de open vraag 'waar denk je aan bij partnerpensioen'. Eén op de vijf Nederlanders met een partner geeft aan niet te weten wat er onder verstaan wordt.

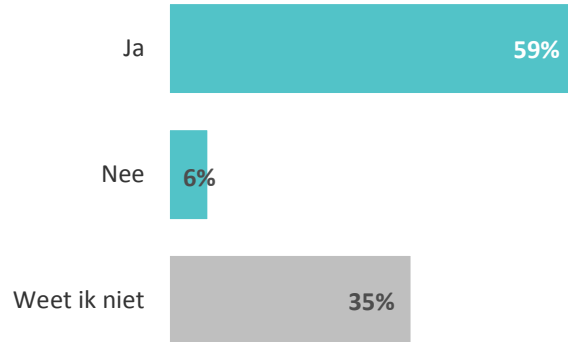
Onder laagopgeleiden met een partner weet zelfs ruim 4 van de 10 (44%) niet wat partnerpensioen is.

Het zijn vooral mensen die verwachten dat zij zelf of hun partner over onvoldoende inkomen beschikt wanneer één van beide de partners komt te overlijden, die van dit begrip niet op de hoogte zijn.

Zekerheid dat men een nabestaandenregeling heeft, geeft rust over voldoende inkomen na overlijden partner

4 op 10 in het ongewisse over opbouw nabestaandenpensioen

Is er bij de pensioenregeling die je hebt bij je werkgever ook iets geregeld voor nabestaanden? (n=522)

6 op de 10 Nederlanders met een partner geeft aan dat de pensioenregeling, waar hij via de werkgever aan deelneemt, voorziet in een regeling voor nabestaanden. Het is de vraag in hoeverre deze mensen echt op de hoogte zijn van wat er geregeld nu precies geregeld is. Bij de vraag naar de betekenis van het woord partnerpensioen noemt 39% van deze groep 'overlijden partner'.

Nagenoeg de helft van de Nederlanders onder de 45 jaar (47%) heeft er geen idee van of hun pensioenregeling voorziet in een regeling voor nabestaanden. Naarmate men ouder is, is men hier beter van op de hoogte. Ruim twee derde van de 45 tot 55-jarigen (69%) en driekwart van de ouderen vanaf 55 jaar zijn hier wel van op de hoogte en geven aan dat de regeling hier in voorziet.

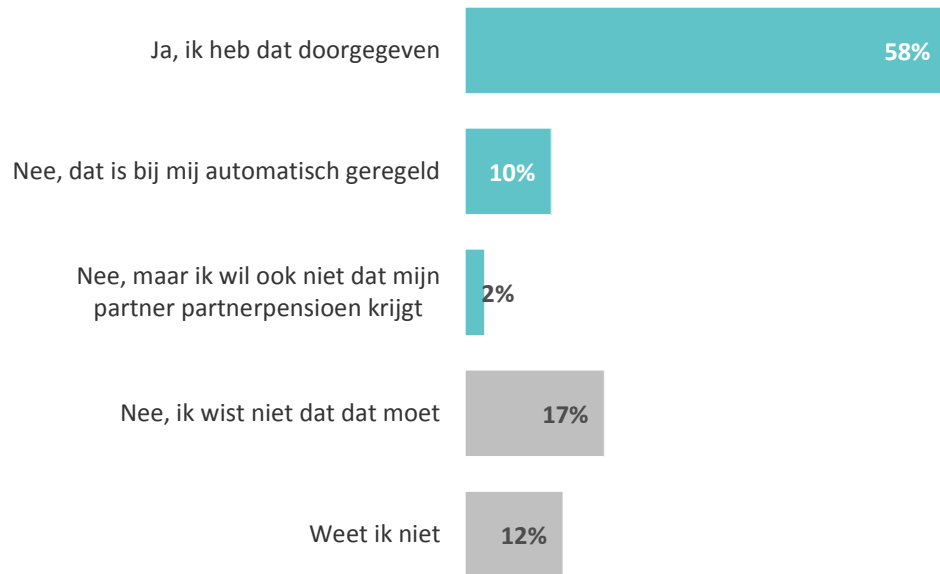
We zien een verband tussen de verwachting onvoldoende inkomen te hebben bij het overlijden van de partner en onbekendheid met een nabestaandenregeling als onderdeel van de pensioenregeling bij de eigen werkgever. Mensen die in deze situatie zelf rond kunnen komen (of hun partner) zeggen vaker dat er iets geregeld is voor de nabestaanden.

Jongeren, laagopgeleiden onbekend met eigen rol

Bijna 1 op 3 (29%) is er niet van op de hoogte of hij of zij zelf in actie moet komen om partnerpensioen te regelen.

Ook dit zijn overwegend jongeren onder de 35 jaar en lager opgeleiden. Degenen die niet weten of ze moeten doorgeven dat ze een partner hebben, zijn voornamelijk ook die werknemers die menen bij overlijden niet over voldoende inkomen te zullen beschikken.

Heb jij aan je werkgever of pensioenfonds doorgegeven dat je een partner hebt, om te zorgen dat je partner partnerpensioen krijgt als jij overlijdt? (n=522)

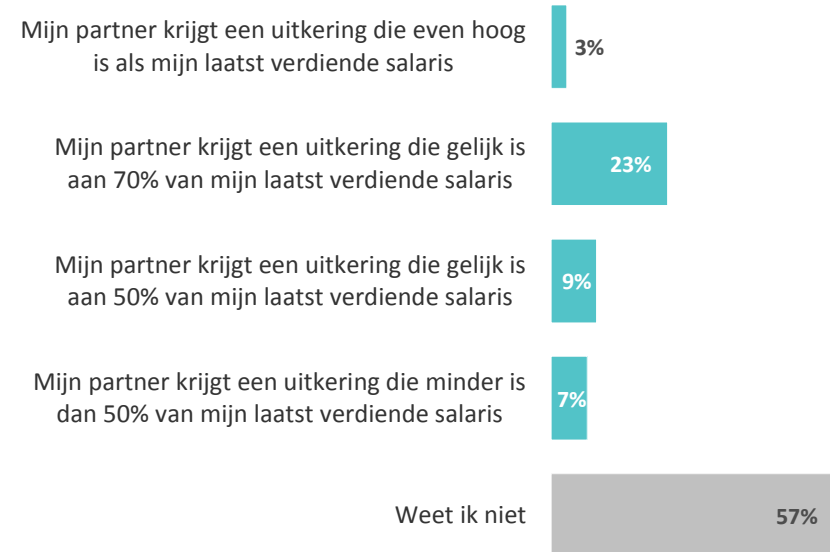
Over de financiële gevolgen van overlijden voor de partner tast men in het duister

Meer dan de helft van de mensen met een partner die pensioen opbouwen, weet niet wat overlijden financieel betekent voor de achtergebleven partner. Dit geldt voor nagenoeg driekwart (71%) van de laagopgeleiden en ook voor driekwart van de mensen die niet weten of er in hun pensioenregeling iets is geregeld voor de nabestaanden.

De overigen lopen het gevaar zichzelf rijker te rekenen dan wat het in werkelijkheid zal zijn. Met name mensen wel weten dat er in de pensioenregeling iets is geregeld voor nabestaanden (30%), zijn van mening dat de partner bij het overlijden 70% van zijn of haar laatstverdiende salaris zal ontvangen.

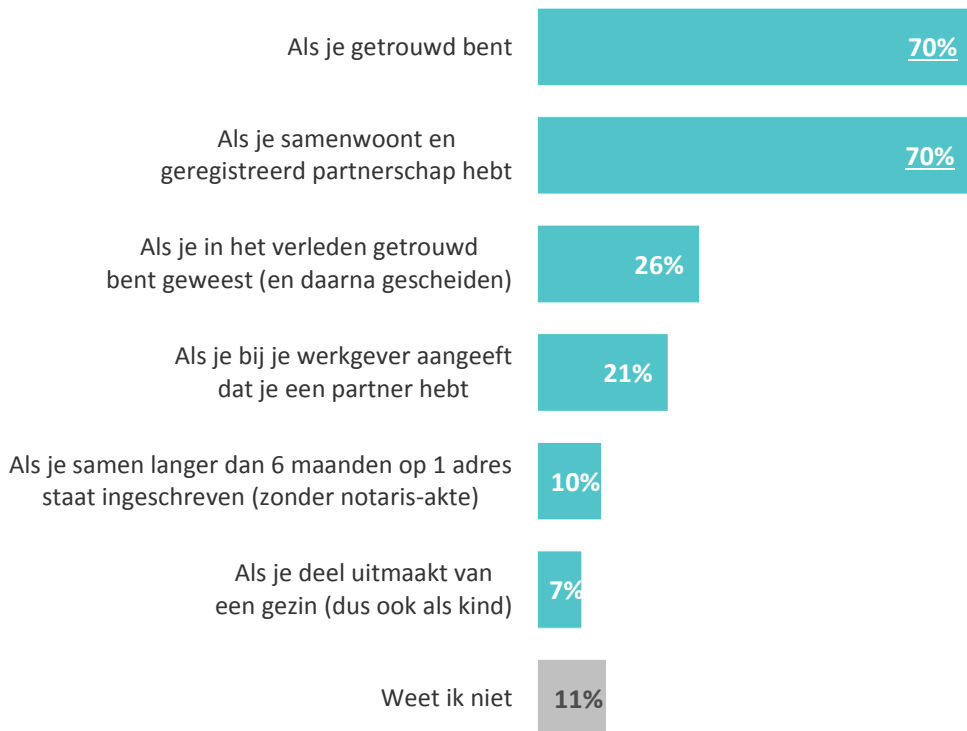
Mensen die niet voldoende inkomen denken te hebben als hun partner overlijdt, of waarvan de partner niet voldoende inkomen zou hebben, weten deze vraag niet te beantwoorden.

Wanneer jij komt te overlijden vóór je pensioeningangsdatum, wat betekent dat financieel voor je partner? (n=522)

Het begrip 'partner' binnen partnerpensioenen wordt divers ingevuld

In welke van de onderstaande situaties ben je volgens de wet een partner, als het om partnerpensioenen gaat? (n=522)

1 op de 9 Nederlanders met een partner en een baan waar hij of zij pensioen opbouwt, geeft aan de vraag wat volgens de wet een 'partner' is als het gaat om partnerpensioenen, niet te kunnen beantwoorden. 7% denkt dat het ook hier om kinderen uit het gezin gaat.

Opvallend is het hoge aantal mensen dat meent dat je partner volgens de wet bent, wanneer je dat zo doorgeeft aan je werkgever. Doe je dit niet, dan impliceert dat waarschijnlijk dat gedacht wordt, dat er ook geen partnerpensioenen wordt opgebouwd.

De mensen die niet weten dat ze hun partner aan de werkgever moeten doorgeven, vullen bij deze vraag vaker 'weet niet' in (25%). Vergeleken met de mensen die hun partner wel aan de werkgever hebben doorgegeven, weten eerstgenoemden minder vaak het juiste antwoord (de eerste 2 opties). Ook jongeren (t/m 34 jaar) weten minder vaak het juiste antwoord te geven.

Onduidelijkheid over het doel van nabestaandenpensioenen

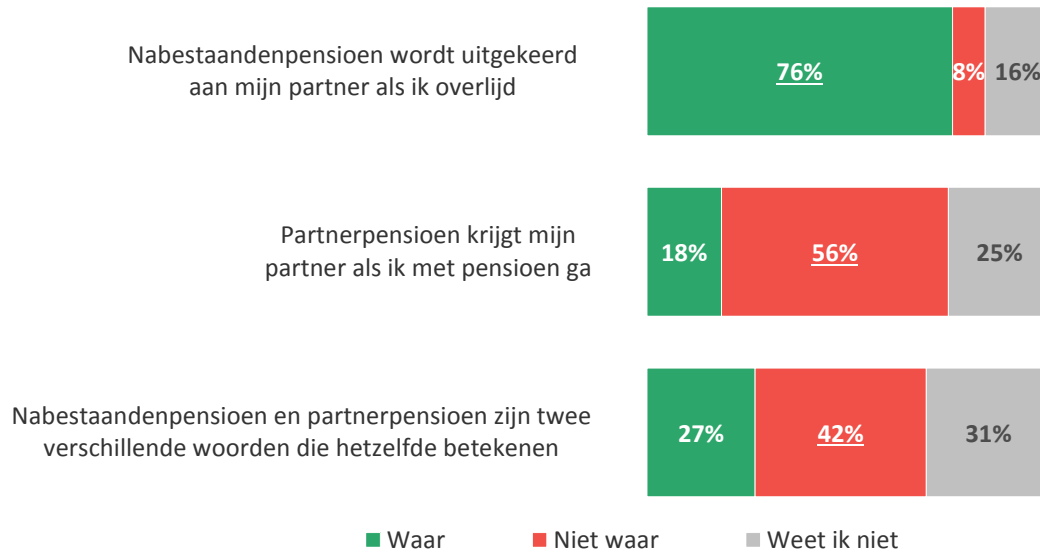
Waar **nabestaandenpensioenen** nou precies voor dient, is een grote groep Nederlanders niet bekend. Zo weet een kwart niet dat er nabestaandenpensioenen wordt uitgekeerd aan de partner bij overlijden. Dit zijn vaak jongeren (t/m 34 jaar), laagopgeleiden, mensen met een laag inkomen; mensen die denken dat ze bij overlijden van hun partner niet rond kunnen komen.

Maar de onduidelijkheid over de term **partnerpensioenen** is nog groter, met name ook onder diegenen die in het duister tasten over nabestaandenpensioenen. Een vijfde denkt bij dit begrip dat hun partner dit uitgekeerd krijgt als zijzelf met pensioen gaan. Dan is er ook nog een kwart die geen idee heeft.

Degenen die de juiste betekenis toekennen aan de beide begrippen, zijn Nederlanders met een bovenmodaal inkomen; zij zijn er relatief meer van op de hoogte dat er in hun pensioenregeling iets voor nabestaanden is geregeld en hebben aan hun werkgever doorgegeven dat ze een partner hebben.

Ongeveer een kwart van deze groep Nederlanders denkt dat partnerpensioenen slechts een andere benaming is voor het nabestaandenpensioen. Deze verwarring tussen de termen komt in alle geleidingen ongeveer evenveel voor.

Zijn de volgende uitspraken volgens jou waar of niet waar? (n=522)

*Het percentage dat onderstreept is, is het correcte antwoord

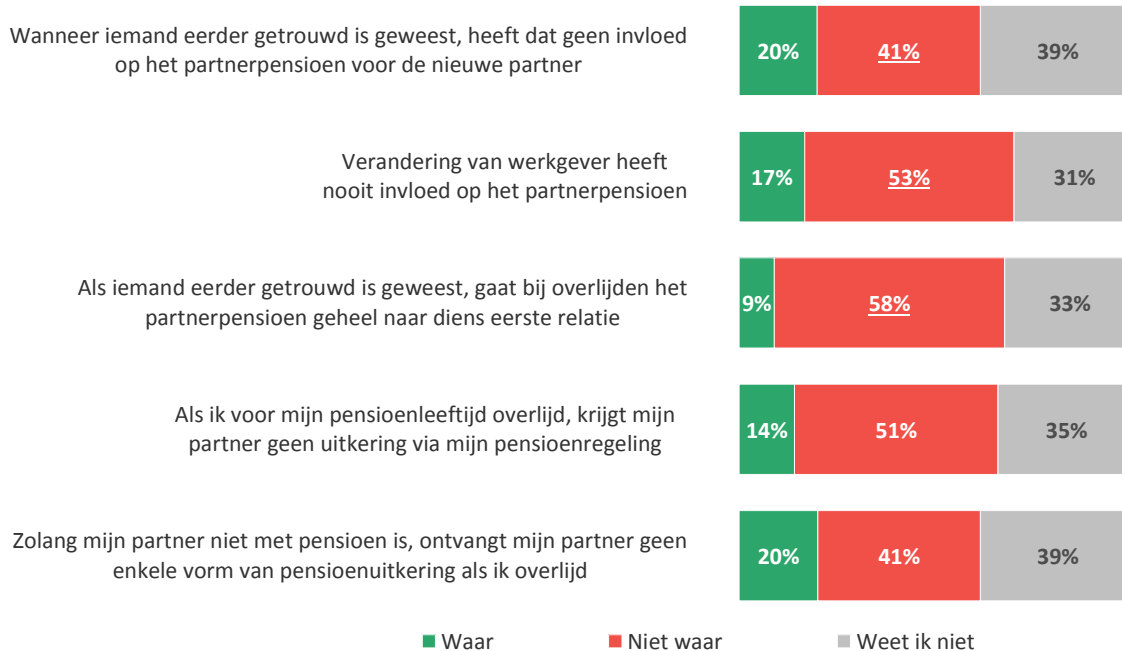
Veel misvattingen over het partnerpensioen

Dat er veel onduidelijkheid is over het partnerpensioen blijkt uit het grote percentage mensen dat de voorgelegde stellingen niet weet te beantwoorden. Dit zijn vooral laagopgeleiden, jongeren (t/m 34 jaar) en mensen die niet voldoende inkomen denken te hebben als hun partner overlijdt, of waarvan de partner vermoedelijk niet voldoende inkomen heeft bij overlijden.

De eerste drie stellingen zijn feitelijk niet waar. Circa de helft is hiervan op de hoogte. Dat zijn met name ouderen (55 t/m 67 jaar), hoogopgeleiden, mensen met een bovenmodaal inkomen en mensen die op de hoogte zijn van de regeling en hun partner hebben doorgegeven aan hun werkgever.

Een vijfde van de koppels of gezinnen waarvan beide partners fulltime werken, denkt dat de partner geen uitkering krijgt via de pensioenregeling als zijzelf voor pensioenleeftijd overlijden (21% beantwoordt de betreffende stelling met 'waar').

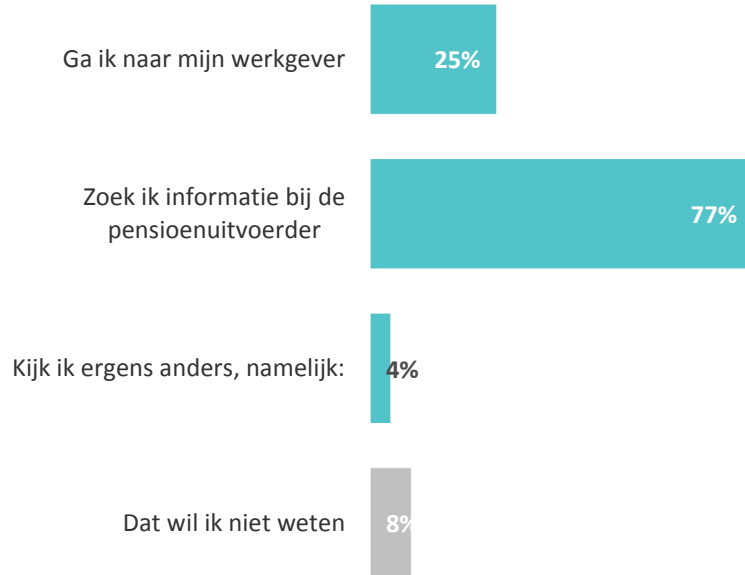
Zijn de volgende uitspraken volgens jou waar of niet waar? (n=522)

*Het percentage dat onderstreept is, is het correcte antwoord. De onderste twee stellingen zijn niet in alle gevallen waar of niet waar.

Pensioenuitvoerder eerste aanspreekpunt

Als ik wil weten wat er voor mijn partner geregeld is als ik kom te overlijden dan: (n=522)

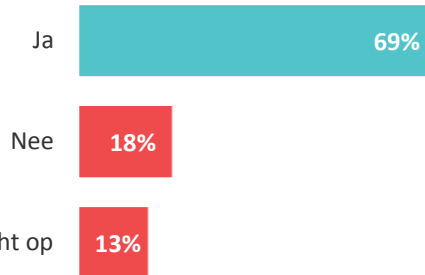
Opvalt dat 8% aangeeft niet te willen weten wat er geregeld is voor diens partner als hij/zij zelf komt te overlijden. Een mogelijke verklaring kan zijn dat men hier gewoonweg niet aan wil denken, niet aan durft te denken. Dit geldt nog meer voor jongeren t/m 34 jaar (15%), laagopgeleiden (22%) én opvallend genoeg voor mensen die financiële problemen verwachten als hun partner of zichzelf komen te overlijden (15%).

Zij die hier wel meer over willen weten, wenden zich bij voorkeur tot de pensioenuitvoerder.

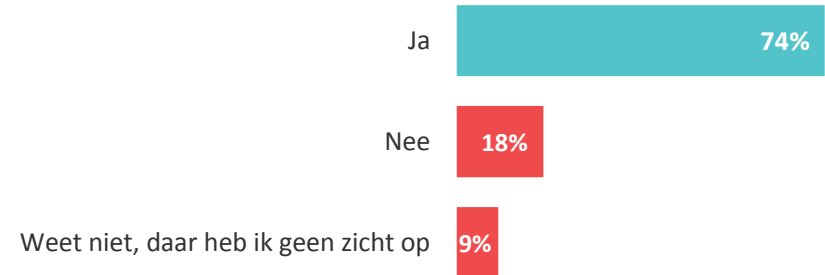
Onzekerheid over financiële impact overlijden grootst bij lager opgeleiden, lage inkomens en jongeren

Bijna 1 op de 8 Nederlanders met een partner heeft geen idee of bij overlijden diens partner kan rondkomen. Eén op vijf meent te weten dat de partner in dat geval onvoldoende inkomen heeft. Iets meer zicht heeft men op de eigen situatie. Driekwart van de Nederlanders met een partner meent voldoende inkomen te hebben wanneer hij of zij de partner door overlijden verliest. Inkomen, opleiding en leeftijd spelen een rol in de mate waarin men ervan overtuigd is wel of niet rond te kunnen komen. Naarmate men ouder is, hoger opgeleid en meer verdient, is men er meer gerust op dat het overlijden van de partner niet tot grote nadelige financiële gevolgen voor de achtergebleven partner leidt.

Stel dat jij nu komt te overlijden, heeft je partner dan voldoende inkomen om rond te komen? (n=522)

Stel dat je partner nu komt te overlijden, heb jij dan voldoende inkomen om rond te komen? (n=522)

Idee van voldoende inkomen na overlijden partner sterk gekoppeld aan eigen buffers

Wat hebben jij en je partner geregeld om het wegvallen van één inkomen door overlijden op te vangen? (n=522)

Men verlaat zich niet alleen op het partnerpensioen om het gevoel te creëren er bij het wegvallen van de partner nog financieel gezond voor te staan.

Indien het huidige inkomen het toelaat, regelt men een overlijdensrisicoverzekering, lost men af op het huis en heeft men spaargeld. Dit zijn met name de hoger opgeleiden.

Mensen die voldoende inkomen denken te hebben als hun partner overlijdt, hebben vaker spaargeld of lossen zoveel mogelijk af op hun huis. Mensen die denken dat hun partner voldoende inkomen heeft, indien zij zelf komen te overlijden, zeggen daarnaast ook vaker: we bouwen beiden op via de werkgever en hebben een overlijdensrisicoverzekering.

Zij die menen als weduwe/weduwnaar over onvoldoende inkomen te beschikken (zelf of de partner) hebben vaker niets geregeld. 1 op de 5 mensen onder de 35 jaar en met een partner heeft niets geregeld om het inkomensverlies op te kunnen vangen (22%).

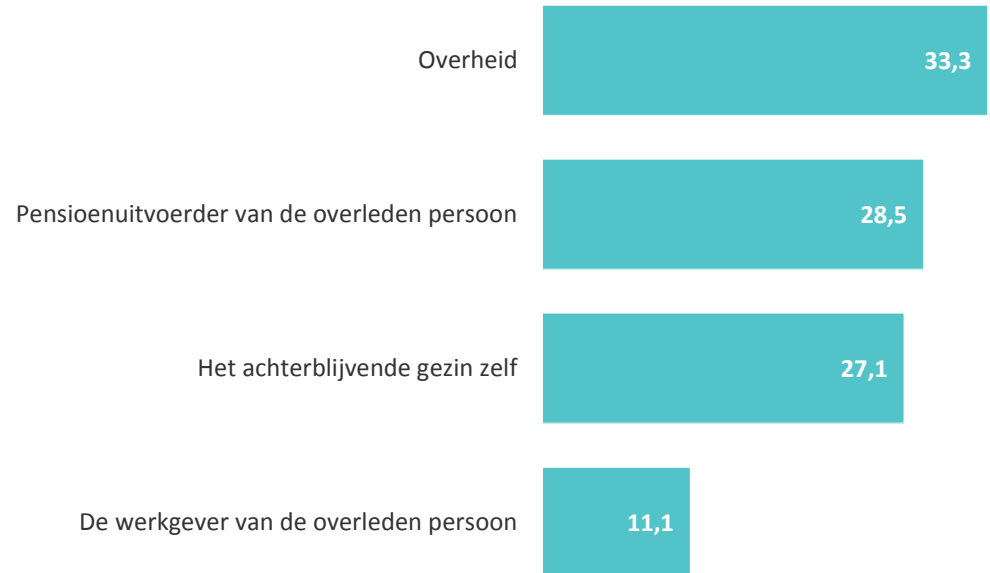
Men ziet een gedeelde verantwoordelijkheid voor het voorkomen van armoede door overlijden

Men vindt dat de overheid, pensioenuitvoerder en het gezin zelf allen gedeeltelijk verantwoordelijk zijn voor het voorkomen dat gezinnen in armoede vervallen na een overlijden van één van de partners.

De meeste verantwoordelijkheid legt men bij de overheid. Dit geldt vooral voor middelbaar- en laagopgeleiden en voor mensen die het financieel zwaar zouden krijgen als hun partner overlijdt.

Hoogopgeleiden zien een grotere verantwoordelijkheid voor het gezin zelf. Meer dan voor de overheid of de pensioenuitvoerder.

Wie zou er volgens jou als iemand overlijdt verantwoordelijk voor moeten zijn dat zijn/haar gezin niet in armoede vervalt?
(verdeel 100 punten over de volgende partijen; n=522)

Bescherming tegen inkomensverval heeft prioriteit. Dat hoeft niet per se via partnerpensioenen

Of partnerpensioenen wel of niet nog van deze tijd is, daarover zijn de meningen behoorlijk verdeeld. Met name leeftijd en de mate waarin men werkt en óf men werkt, maken verschil in over hoe men hierover denkt. In die gevallen dat de beide partners fulltime werken, is een derde (30%) van mening dat partnerpensioenen niet meer van deze tijd is. Echter, in die gevallen dat men zelf wel werkt maar de partner niet, dan is men het juist vaker niet eens met de uitspraak dat partnerpensioenen niet meer van deze tijd is. (27%). Ouderen (55 t/m 67 jarigen) zijn het relatief het meest oneens met de stelling dat partnerpensioenen niet meer van deze tijd is (24% zelfs zeer oneens).

Een buffer voor inkomensverval als gevolg van overlijden ziet twee derde van (groot) belang. Inkomen zou niet leidend moeten zijn voor het feit of dit geregeld wordt en voor welke hoogte van het inkomen.

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen? (n=522)

Partnerpensioenen is niet meer van deze tijd. Je moet zorgen dat je zelf financieel onafhankelijk bent in elke situatie

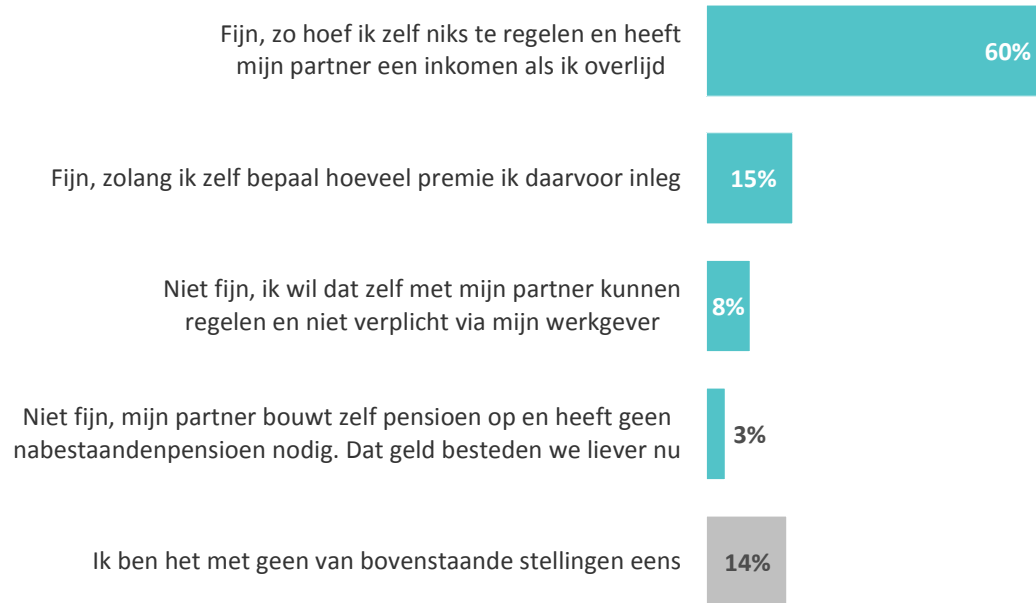
Partnerpensioenen staat los van hoeveel je nu verdient. Als je partner komt te overlijden wil je altijd dat je wordt beschermd tegen te groot inkomensverval

■ Zeer oneens
 ■ Oneens
 ■ Niet oneens, niet eens
 ■ Eens
 ■ Zeer eens
 ■ Weet ik niet/geen mening

Verplicht partnerpensioen spreekt aan

In veel pensioenregelingen via de werkgever bouw je automatisch partnerpensioen op. Als jij komt te overlijden, wordt daarmee het inkomen van je partner aangevuld. Met welk van onderstaande uitspraken over deze regeling ben je het meest eens? (n=522)

Driekwart staat achter een verplichte deelname via de werkgeversregeling aan het partnerpensioen. Hiervan stelt 20% daarbij wel als voorwaarde dat ze zelf de premiehoogte mogen bepalen.

Eén regeling voor alle werkgevers geeft met name laagopgeleiden een goed gevoel

Het partnerpensioen kan per werkgever anders zijn. Wat vind je hiervan?
(n=522)

Hoewel een kwart ook deze vraag niet kan beantwoorden, deels omdat het niet duidelijk is wat de gevolgen zijn van dezelfde dan wel verschillende regels, zijn laagopgeleiden wel meer uitgesproken. En kiezen zij voor (ogenschijnlijke) eenvoud.

Laagopgeleiden vinden vaker dat er één regeling moet zijn (59%), hoogopgeleiden minder vaak (34%). Hoogopgeleiden zeggen vaker: maakt niet uit, als de verschillen maar goed worden uitgelegd (47%).

- **Veldwerkperiode**
 - Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 29 november t/m 4 december 2018.
- **Methode respondentenselectie**
 - Uit het StemPunt-panel van Motivation
- **Incentives**
 - De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek een punten voor het StemPunt spaarprogramma ontvangen
- **Weging**
 - De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS
- **Responsverantwoording online onderzoek**
 - In de veldwerkperiode is aan 3652 personen een uitnodigingsmail verstuurd. Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) was het gewenste aantal vragenlijsten ingevuld en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten
- **Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden**
 - Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	N	%	N	%
Leeftijd				
21 t/m 34 jaar	101	19,6%	162	31,0%
35 t/m 44 jaar	130	25,2%	129	24,7%
45 t/m 54 jaar	134	26,0%	124	23,8%
55 t/m 67 jaar	150	29,1%	107	20,5%
Opleidingsniveau				
Hoog (wo/hbo)	204	39,6%	202	38,7%
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	247	48,0%	254	48,9%
Laag (vmbo-praktijk /basisschool/ibo/geen opleiding)	64	12,4%	65	12,5%
Geslacht				
Mannen	327	63,5%	311	59,6%
Vrouwen	188	36,5%	211	40,4%

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	N	%	N	%
Mentality				
Moderne burgerij	136	26,4%	131	25,1%
Opwaarts mobielen	62	12,0%	80	15,3%
Postmaterialisten	55	10,7%	48	9,2%
Nieuwe conservatieven	57	11,1%	50	9,5%
Traditionele burgerij	47	9,1%	44	8,4%
Kosmopolieten	66	12,8%	69	13,3%
Postmoderne hedonisten	46	8,9%	49	9,4%
Gemaksgeoriënteerden	46	8,9%	51	9,8%

Wij verminderen onze footprint

Motivaction
is ISO 14001-
gecertificeerd

Motivaction
gebruikt
energiezuinige
auto's

Motivaction
gebruikt groene
stroom

Motivaction
gebruikt
uitsluitend papier
met een FSC-label

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage – anders dan integrale publicatie – is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Zie ook ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

motivaction

research and strategy

Motivaction International B.V.
Marnixkade 109
1015 ZL Amsterdam

Postbus 15262
1001 MG Amsterdam

T +31 (0)20 589 83 83
M info@motivaction.nl

www.motivaction.nl

